

Material arqueològic procedent del castell de Guardiola

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Ajuntament de Guardiola de Berguedà Plaça de l'Ajuntament núm. 03. 08694 (Guardiola de Berguedà)
Emplaçament	Al barri de l'Hostalnou. Plaça de l'Ajuntament núm. 03
Alçada:	725,7

Coordenades:

Latitud:	42.2332
Longitud:	1.8792
UTM Est (X):	407517
UTM Nord (Y):	4676277

Classificació

Número de fitxa	08099-242
Àmbit:	Patrimoni moble
Tipologia	Col·lecció
Estil / època:	Medieval Gòtic
Segle	XII-XVI
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Custodiat al museu Comarcal de Berga i també a l'Associació de Torre de Guaita.
Protecció	Física
Accés	Restringit
Ús actual:	Científic
Titularitat	Pública
Titular:	Ajuntament de Guardiola Plaça de l'Ajuntament, 3. 08694 (Guardiola de Berguedà)

Fitxes associades:

[Material arqueològic dipositat al Museu Comarcal de Berga](#)
[Pont Vell de Guardiola](#)
[Pont damunt la riera de Saldes](#)

Descripció

Conjunt de material ceràmic procedent del castell de Guardiola en fase d'estudi i dipositat de forma provisional al museu comarcal de Berga. Es conserven un conjunt de caixes amb material que va des del segle XI amb fragments de vores d'olla i olleta de ceràmica gris medieval, ceràmica decorada en verd i manganès dels segles XIII i XIV amb fragments de vores de plat i escudella, ceràmica blava dels tallers valencians de Paterna i de Barcelona amb vores de servidores, escudelles, plats, talladors i en menor mesura ceràmica valenciana decorada en Reflex metàl·lic. La majoria de les peces corresponen amb la ceràmica "pisa esmaltada" però també hi ha un bon nombre de ceràmica vidriada de l'anomenada "terra verda" o ceràmica vidriada dels segles XIV amb formes com ara setrills, olles, pitxers, poals i ceràmica comuna de vidriat plumbífer utilitzada per a la cuina de les llars. Corresponen amb formes de plat d'ala, olles, pitxers, gerres. En menor mesura també hi ha peces de l'obra aspra" o ceràmica comuna així com monedes de l'era comtal i reial i sivelles de bronze i fins hi tot una figureta en forma de cabra d'ivori.

Observacions:

Material dipositat en part al Museu Comarcal de Berga de forma provisional i una altra part a l'Associació de Torre de Guaita que el té com a dipòsit provisional i que s'exposa temporalment al monestir de Sant Llorenç

Història

Aquest castell que denomina el lloc de "Guardiola" està documentat ja des del segle X com a guaita que controlava l'entrada a la vall de Brocà. La primera referència és del 939 quant el comte de Cerdanya Sunifred rep el dret d'aprisió o dret d'ocupar una terra erma per part de l'abat Dacó de Sant Sebastià de Sull amb propòsit d'explotar-la i treure'n profit. En aquest document s'esmenta el topònim de Rocha de Guardiola, juntament amb el poblat de les Llenes. Posteriors documents ja van lligats amb el monestir de Sant Llorenç que l'any 984 es fa esment del nucli de les Llenes i possiblement també al castell que es denomina "roca". En aquest moment l'antiga torre de guaita es deuria convertir ja en un castell. No trobem més notícies d'aquest lloc fins el 1281 quant en el testament que els senyors de Guardiola Pere de Guardiola i la seva esposa Berenguera donaren a la seva filla Agnès les possessions que tenien malgrat que el castell pertanyés al monestir. Agnès donà totes les seves possessions al monestir a canvi d'anar ben alimentada. En aquest moment ja existia la batllia de Guardiola. El 1279 hi havia cases edificades dins dels murs i el 1295 va ser un indret de pugnes entre els senyors de Pinós i l'abat de Sant Llorenç. Posteriorment entre el 1320 i 1339 i durant el govern de l'abat Guillem de çà Vila el monestir es va aliar amb el rei Jaume i Alfons d'Aragó per la seva posició estratègica. L'objectiu era que la corona es fes amb el castell per la seva situació de control i poder combatre contra les pugnes que hi havia constantment entre els barons de Pinós i l'abat de Sant Llorenç. Cal remarcar el 1328 el baró atacà el castell de Guardiola que acabà amb l'excomunió de tots els preveres de la baronia de Pinós. Aquestes excomunions van ser molt presents els anys següents al 1328 fins al 1335. Guillem permutà el castell de Guardiola a la Corona d'Aragó a canvi d'un lloc anomenat "Vilaguisants" de gran utilitat però es reservà tot el dret del cobrament dels tributs. El rei n'havia de costejar de les obres. Ambdues parts havien de nomenar batlle. Aquesta permuta es va portar a terme el 11 de març de 1327. Cap el 1364 el castell de Guardiola es va vendre a la vila de Berga que era de jurisdicció reial del rei Pere III, el Cerimoniós per mil florins d'or i sinch mil sous de moneda Barcelonesa". Atès que el castell

era propietat del rei i aquest intentava extreure del monestir de Sant Llorenç tot el que necessitava , el 1371 l'abat Jaume Ça Prous va vendre la meitat del castell de Guardiola i el lloc de Llenes al baró de Pinós després d'un episodi de fortes bregues entre el baró i la sots-vegueria de Berga. Aquests esdeveniments desencadenaren noves lluites entre els barons de Bagà i els Berga . Posteriorment el 1393 els veguers de Berga es queixen al rei Joan II dels abusos que els oficials del castell de Guardiola en feien de les seves rendes i els demanen que se'ls prohibeixi fer-ne ús. El 1465 el castell de Guardiola i les seves possessions estaven a mans dels Pinós . Al nomenar Bernat Galceran de Pinós capità general de Catalunya se li atorga el castell de Guardiola que va ser apoderat pel mateix baró el 1482 juntament amb el castell de Berga. Finalment al segle XV i després d'un llarg plet entre els Pinós i la vegueria de Berga es signa un pacte entre l'abat de Sant Llorenç i la vegueria de Berga i en el que el consell de Berga renuncia a reclamar els deutes de l'abat i els predecessors a canvi que aquest segon renuncia a reclamar tot el que va ser pres . A partir d'aquest moment el castell passa a mans de la vila de Berga fins a mitjans del segle XIX. El castell també va ser escenari de les guerres de remença i Durant la guerra dels Segadors, el castell de Guardiola va ser novament escenari de conflictes. Francisco Vilardaga ens explica un conflicte que va succeir al castell el 1654 coincidint amb la retirada de l'exèrcit francès. No sabem quant va ser destruït doncs els documents no ens en parlen.

Bibliografia

BARTRINA, ENRIC (1985). El castell de Guardiola. Àmbit de Recerques del Berguedà. Berga. BOLÓS MASCLANS, J; PAGÈS, M (1996). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona p- 56. CATALÀ i ROCA, PERE. "El castell de Guardiola" Els castells catalans. Vol V. (El Berguedà)P.910-916. CATALÀ i ROCA, PERE (1982)."El castell de Guardiola" a Inventari de Patrimoni arquitectònic de Catalunya GUARDIA, JORDI (2014) "les excavacions al castell de Guardiola de Berguedà. Actes de les II jornades d'Arqueologia de la Catalunya Central. Vic- 13-15 de desembre de 2012 Generalitat de Catalunya .SERRA I VILARÓ; JOAN (1989). Les baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Vol. III.

